

T-Ford

- populär bil även i Arvidsjaur

Gunnar Grahn's T-Ford, 1924. Gunnar Grahn, sedermera vaktmästare på Arvidsjaur's sjukhus, bedrev åkerirörelse och sitter här vid ratten i sin ägandes T-Ford midsommardagen 1924 vid Arvidsjaur'sjön. Från vänster: 1. Vid ratten Gunnar Grahn, 2. Per Stenlund i baksätet, 3. Erik Stenlund i baksätet.

T-Ford är en bilmodell som tillverkades av Ford motor Company i Detroit, Michigan under åren 1908 – 1927 av Henry Ford. Modellen har tilldelats utmärkelsen Car of the Century ("Århundradets bil").

T-Forden blev första bilen för flera i landet men även i Arvidsjaur's kommun, under förra seklets tidiga år. Henry Ford lade grunden till företagets succé genom att vara en av de första att satsa på löpandebandprincipen, som kraftigt reducerade byggtiden för en bil. De första Ford-bilarna var enkla och driftsäkra konstruktioner. Ford blev snabbt en av USA:s och världens största tillverkare.

T-Ford, BD 473 från 1930. Foto: P A Nordholm.

Bilen som tidigare hade varit en lyxvara för de allra rikaste i samhället kunde nu produceras till ett pris som den vanlige inkomstagaren hade råd med. Vid introduktionen 1908 kostade den 850 dollar och 1927 hade Ford lyckats pressa ner priset till 250 dollar.

1924. T-Ford ägd av slaktaren Anders Hällgren i Arvidsjaur, som bedrev yrkesmässig biltrafik. Från vänster i baksätet: Tekla Hällgren, gift Lidström, 1903–1987, målarmästare Uno Lundström, 1898–1967, gift med Anny Hällgren (vit hatt) 1900–1995 samt Astrid Hällgren, gift Persson, 1909–1993.

På grund av skatter och tullar var det billigare att producera bilar i Sverige än att importera dem. Därför beslutade Ford att bygga en fabrik för montering av T-Forden inom Frihamnsområdet. Fordfabriken byggdes i två etapper. I det första skedet, mellan 1929 och 1931, uppfördes kontor, verkstad och lager på totalt 8 600 kvm.

T-Ford i snöoväder, juni 1928, Arvidsjaur.

I september 1949 var nästa stora utbyggnad klar. Nu rymde byggnaden även montering av bilar längs ett löpande band. Ungefär 30 bilar per dag monterades. Verksamhet lades ner på 50-talet. Efter drygt 60 år i Frihamnen flyttade Ford 1994 till Sollentuna och fastigheten köptes av Stockholms stad. År 1999 köpte Ford upp Volvo Personvagnar, som namnet Volvo Car Corporation, som sedan såldes vidare till kinesiska Geely 2010. (Källa: Wikipedia.)

Okänd ägare till denna T-Ford, i Arvidsjaur kommun, 1920-tal.

1920-tal. Okända bilmärken. Ture Nevanders systrar samt kusinerna Kristina och Margareta. I bakgrunden skymtar eventuellt Café Augustas hus (Hans på Hörnet) under uppbyggnad?

Jonas Gustav Eklund, 1870–1962, från Vuotner, 1920-tal.

Vinterfärd på lastbil Ford TT, 1930-tal.

Fjällbonäs. Elsa Grahn, 1900–1995, var dotter till Clara och Johan Edvard Grahn i Fjällbonäs. På bilden är Elsa fotograferad vid en buss av 1920-tals modell.

Första bilen i Lauker, sommaren 1924. T-Ford, som ägdes av Johan Johansson. Bilen användes till taxitrafik i byn.

-Johan var 24 år när han åkte buss till Lycksele, tog körkort, köpte bilen och körde hem till Lauker. Föraren (ägaren av bilen) var min farfar, Johan Johansson ("Jobbe-Johan" som bodde på "Knabben", bror till Eli Johanssons pappa Wille). Han sålde halva sitt "hemman" för 5000 eller 10 000 kr, minns inte exakt, så han kunde ta körkort och köpa sin bil, berättar Kristina Bäckström och fortsätter:

-När han skulle köra hem bilen till Lauker igen var inte vägen helt färdigbyggd, så han hade två plankor i baksätet för att kunna spånga vissa bitar efter vägen, för att ta sig hem. Det är personer från Deppis som åker i bilen (Taxi). 1928 bytte Johan bort den till en A-Ford med växellåda.

*Tidigt 1900-tal.
Arvid Lindberg,
1901–1973, g.m.
Vera Lindberg f.
Stenlund, 1913–
1995. Lindberg var
ambulansförare,
taxichaufför och
arbetade som
lastbilschaufför åt
åkeriägaren Elis
Lidén. Kvinnan och
barnet är okända.*

T-Ford i Arvidsjaur med taksuflett. Foto Norran.

1923. Axel Backteman, Vuotner Arvidsjaur flyttade till Luleå där arbetade han på Sparbanken. Flyttade senare till Karlskrona där han arbetade som brandman. Därifrån gick flytten till Tyskland där han fick anställning som sadelmakare. Till Luleå återvände han så småningom. Vilket märke på bilen?

Fordon, gammal bil, Maja Hägg, Per-Erik Wallström, kronojägare Bergvall, Jägmästare Hjalmar Hägg, Johan Lindström, Elsa Ekengren. Bilmärke?

Sven Nyman, Serrejour, och släktingar sitter på en traktor Fordson från 1929. Bild från 1931–1932. Traktorn är rustad med järnhjul och 'järndubbar' och är en Fordson modell F, tillverkad före 1929.

Nöjesresa från Moskosel till Arjeplog, 1923. Bil till vänster: BD 1065, en T-Ford av 1923 års modell. Ägare Tycko Fürtenback, Moskosel. Det var en sk 'Trampolinare' med hel- och halvfart. BD 1001, en Overland, som ägdes av Artur Öhman, Moskosel.

Personbil, reg.nr A 1604, modell 1916. Chaufför var Ragnar Dahlqvist. Bilmärke?

T-Ford på Storgatan i Arvidsjaur, 1920-tal. Huset till vänster ägdes av kommunalkamrer Nils Marklund. Huset revs och timret från gården återanvändes till uppbyggnad av stockstugan på Camp Gielas. Längst fram till höger: Berglund, senare Nordin. Ljusa huset till höger tillhörde Kronojägare Jonsson

Midsommarbröllop, med brudparet åkandes i en gammal fin T-Ford, Storgatan ner mot Hembygdsgården, i Arvidsjaur. Foto NV 28 juni 1982.

En mycket välbevarad gammal T-Ford på veteranbilsutställning i Arvidsjaur. Foto Kent Norberg.

De första Ford-bilarna importerades till Sverige redan 1904, ett år efter Ford grundades i USA. De första 20 åren importerades bilar till Sverige av två fristående företag: Gjestvangs i Stockholm och Amerikanska Bilimporten i Malmö. Mellan åren 1908–22 sålde Gjestvangs 14 000 T-Fordar.

- T-Ford, med originalbeteckning Ford Modell T, är en bilmodell som tillverkades av Ford Motor Company i Detroit, Michigan under åren 1908 till 1927. Dess konstruktion leddes av Henry Ford, men utfördes till stora delar av Childe Wills, József Galamb och Eugene Farkas och andra,
- Den första privatpersonen som köpte en T-Ford var Erik Severin, 1909.
- T-Forden hade en 4-cylindrig, enkel men robust, motor på 20 hk och kunde nå en topphastighet på ca 70 km/tim.
- Efter massproducingen pressades priset ner till 250 dollar/bil, vilket motsvarar närmare 1000 kr i dagens pengavärde (ca 3,75 kr/dollarn)
- År 1908 tjänade en vanlig manlig arbetare i USA i genomsnitt 600 US-dollar/år. Kvinnornas snittlön var betydligt lägre: 350 dollar/år.
- 2025 ligger dollarn på ca 11,25 kr
- Många T-Fordar byggdes om till olika ändamål, såsom drivkällor för tröskverk och sågar, eller till släpvagnar.
- T-Forden har verkligen satt sitt avtryck i svensk bilhistoria och är fortfarande en älskad klassiker bland bilentusiaster.

Källa: Wikipedia.

//Sammanställt av Kent Norberg